

[Начало](#) > ... > [Семейноправни Въпроси И Наследство](#) > [Развод И Законна Раздяла](#) > [France](#)

Развод и законна раздяла

 Франция

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Какви са условията за получаване на развод?

Съществува една форма на извънсъдебен развод:

- развод по взаимно съгласие (*divorce par consentement mutuel*) посредством частен документ, приподписан от адвокати, който се депозира, вписва и съхранява при нотариус.

Съществуват четири форми на развод:

- развод по взаимно съгласие;
- развод с приемане на принципа за разтрогване на брака (*divorce par acceptation du principe de la rupture du mariage*) или развод по съгласие (*divorce accepté*);
- развод поради непоправимо разстройство на брачната връзка (*divorce pour altération définitive du lien conjugal*);
- развод по вина (*divorce pour faute*).

2 Какви са основанията за развод?

- Разводът по взаимно съгласие посредством частен документ, приподписан от адвокати, който се депозира, вписва и съхранява при нотариус, може да бъде поискан, ако съпрузите са постигнали съгласие по принципа за разтрогване и приемат всички последици от развода. Те трябва да изготвят споразумение със своите адвокати, което после се подписва от двете страни и техните представители след изтичане на определен срок за размисъл. Ако съпрузите имат едно или повече деца, децата трябва да бъдат уведомени за правото си да бъдат изслушани. Ако поне едно от децата поиска да бъде изслушано, страните трябва да поискат интервенция на съда по семейни дела (*judge aux affaires familiales*) за получаване на развод по взаимно съгласие по съдебен ред, за да може детето да бъде изслушано.
- Разводът по взаимно съгласие по съдебен ред може да бъде поискан от съпрузите единствено когато дете поиска да бъде изслушано и ако съпрузите са се споразумели относно принципа за разтрогване и са приели всички последици, свързани с разтрогването. В този случай от тях не се изисква да посочват основанията за развода, а трябва единствено да представят проект на споразумение за уреждане на последиците от развода, което съдията да одобри. Съдията отказва одобрение единствено в случаите, в които интересите на децата или на единия от съпрузите не са достатъчно защитени.
- Развод по съгласие може да бъде поискан от единия от съпрузите и приет от другия или да бъде поискан съвместно от двамата съпрузи. За разлика от развода по взаимно съгласие съпрузите приемат принципа за развод, но не са успели да постигнат споразумение относно последиците от развода. Следователно това трябва да се уреди от съдията.
- Развод поради непоправимо разстройство на брачната връзка може да бъде поискан от единия съпруг, в случай че съвместният живот е бил преустановен от една година преди датата на подаването на молбата за развод, което предполага липса на съжителство, придружено от

желание за разтрогване.

- Развод по вина може да бъде поискан от единия съпруг поради действия, които се приписват на другия, когато тези действия представляват сериозно или многократно нарушаване на брачните отговорности и задължения и правят непоносимо продължаването на съвместния живот.

3 Какви са правните последици от развода за:

3.1 личните отношения между съпрузите (напр. фамилното име)

- Задълженията за вярност, съжителство и помощ се прекратяват, след като съдебното решение, с което се постановява разводът, стане окончателно, т.е. когато решението повече не подлежи на обжалване.
- Всеки от съпрузите си връща правото да сключи нов брак.
- Вследствие на развода всеки от съпрузите губи правото да използва името на другия. Все пак единият от съпрузите може да продължи да използва името на другия — или със съгласието на последния, или с решение на съдията, ако докаже, че това е свързано с особен интерес за него самия или за децата.

3.2 подялбата на имуществото на съпрузите

- Разводът води до прекратяване на брачния режим и, ако това е уместно, до подялба на имуществото.
- Разводът не засяга брачните привилегии, които възникват по време на брака, както и даренията на налично имущество. Все пак разводът води до отмяна по право на брачните привилегии, които възникват при прекратяване на брачния режим, при смърт на единия от съпрузите или от разпоредбите в случай на смърт.
- В случай на развод по взаимно съгласие, по съдебен или извънсъдебен ред, споразумението между съпрузите относно уреждането на техните имуществени интереси е условие за постановяване на развода. При другите форми на развод съпрузите може да постигнат споразумение за уреждане на тези отношения преди постановяването на развода, но не са длъжни да правят това. В такъв случай уреждането става на по-късен етап.

3.3 малолетните и непълнолетните деца на съпрузите

Разводът не води до никакви специални последици, свързани с правилата относно упражняването на родителските права, които следователно по принцип се запазват съвместно от двамата родители. Въпреки това съдията може да реши да възложи упражняването на правата на единия от родителите, ако интересите на детето налагат това. Трябва да бъдат установени условията и редът за упражняване на родителските права (обичайно местопребиване, право на посещение и др.).

Всеки от родителите трябва да продължи да участва в издръжката и образованието на детето. Участието е под формата на издръжка, изплащана от единия родител на другия, но може да бъде и под формата на пряко поемане изцяло или отчасти на направените разходи в полза на детето. Издръжката може да се предоставя под формата на право на ползване или на обитаване на жилище.

3.4 задължението за изплащане на издръжка на другия съпруг?

NB: Паричната издръжка, която се дължи от единия от съпрузите на другия, представлява временна мярка, т.е. тя се отпуска единствено преди постановяването на развода. След като разводът бъде постановен, единият от съпрузите може да изиска от другия единствено компенсаторно плащане за издръжка (*prestation compensatoire*) или плащане на обезщетение за вреди (*versement de dommages-intérêts*). Този въпрос може да бъде уреден с приятелско споразумение в контекста на развод по взаимно съгласие по съдебен или извънсъдебен ред или с разпореждане от страна на съдия.

- Целта на плащането за издръжка е да се компенсира несъответствието, което се създава в условията на живот на съпрузите в резултат на разтрогването на брака. Размерът му се определя от съдията в зависимост от доходите и нуждите на всеки от съпрузите. Той е фиксиран и по принцип се предоставя под формата на капитал:
 - или чрез изплащане на парична сума, като начинът на плащане се договаря;

- или чрез предоставяне на право на собственост върху имущество или на временно или пожизнено право на ползване, на обитаване или на плодopolзване.

В изключителни случаи компенсаторната издръжка може да бъде договорена под формата на пожизнена рента, която в случай на промени във възможностите или нуждите на съпрузите може да бъде преразгледана с цел намаляване.

- Обезщетение за вреди може да бъде отпуснато на единия съпруг, ако за него последиците от развода са особено тежки:
 - ако е ответник при развод поради непоправимо разстройство на брачната връзка, когато самият той не е отправил молба за развод;
 - или ако разводът е постановен поради изключителна вина на другия съпруг.

(Вж. „Задължение за издръжка — Франция“.)

4 Какво на практика означава правният термин „законна раздяла“?

Законната раздяла (*séparation de corps*) е раздяла, постановена от съда, с която се слага край на определени брачни задължения, като например задължението за съжителство на съпрузите, но без с това да се прекратява брачният съюз. Следователно не е възможно сключване на повторен брак и задължението за помощ се запазва.

5 Какви са условията за законна раздяла?

- Случаите и процедурата са същите като при развод, но законната раздяла не може да се извърши по взаимно съгласие извънсъдебно.
- По принцип съпругът, срещу когото е внесено искане за законна раздяла, може да отправи насрещен иск за развод или за законна раздяла, и обратно — съпругът, срещу когото е внесено искане за развод, може да отправи искане за развод или за законна раздяла.
- В случай на развод поради непоправимо разстройство на брачната връзка няма възможност за подаване на насрещен иск за законна раздяла — възможно е единствено подаването на молба за развод.
- Когато едновременно са подадени молба за развод и искане за законна раздяла, съдията разглежда първо молбата за развод. Той разглежда искането за законна раздяла само ако не уважи молбата за развод. Когато двете искания се основават на вина, съдията ги разглежда едновременно и ако ги приеме, постановява развода по вина и на двете страни.

6 Какви са правните последици от законната раздяла?

Последици от законната раздяла.

- Със законната раздяла задължението за съжителство се прекратява, но задълженията за помощ, вярност и материална поддръжка се запазват. Също така, освен ако съдът не реши друго, съпругата продължава да използва името на съпруга си. Задължението за материална поддръжка означава, че от единия съпруг може да се изисква да плаща издръжка на другия, ако последният се нуждае от такава. Размерът на тази издръжка се определя без да се взема предвид вината на съпрузите, освен ако съпругът, който има право да я получава, е допуснал сериозно неизпълнение на задълженията си по време на брака. Плащането на издръжка може да бъде заменено с учредяване на капитал, ако имуществото на съпруга длъжник го позволява.
- Що се отнася до имуществото, със съдебното решение автоматично се постановява разделянето на имуществото на съпрузите (член 302 от Гражданския кодекс).
- В случай на смърт на единия съпруг наследствените права на другия остават непроменени и той се ползва от законовите разпоредби по отношение на преживелия съпруг. Все пак при законна раздяла по взаимно съгласие по съдебен ред съпрузите могат да решат да включат в споразумението отказ от наследствените права.

Замяна на законна раздяла с развод

По искане на единия от съпрузите съдебното решение за законна раздяла може да бъде преобразувано

ipso jure в решение за развод, ако законната раздяла е продължила две години. В такъв случай съдията постановява развод и се произнася за последиците от него. Основанието за законната раздяла става основание за развода. Приписването на вината не може да бъде променяно.

При всички случаи на законна раздяла е възможно тя да бъде заменена с развод по взаимно съгласие по искане на двамата съпрузи. За сметка на това постановената по взаимно съгласие законна раздяла по съдебен ред може да бъде заменена единствено с развод по взаимно съгласие.

7 Какво означава на практика терминът „унищожаване на брака“?

Унищожаването на брака (*annulation du mariage*), което предполага съдебно решение, води до заличаване с обратна сила на всички последици от брака, така сякаш той никога не е съществувал.

Унищожаването на брака се различава от развода и от законната раздяла, които пораждат последици единствено за бъдещето.

8 Какви са условията за унищожаване на брака?

Основанията за унищожаване на брака са различни в зависимост от това дали става въпрос за унищожаемост на брака (*nullité relative*) — когато се посочва порок на съгласието или липса на разрешение от лицата, които е трябвало да дадат разрешение за брака, или за нищожност на брака (*nullité absolue*) — при което се санкционира неспазването на условие на обществения ред.

Унищожаемост на брака

Съществуват три възможни случая:

- грешка в самоличността на лицето или в съществените качества на лицето;
- принуда;
- липса на разрешение от лицата, чието разрешение е било необходимо.

Молбата за унищожаване на брака може да се подава само от определени лица: съпруга, чието съгласие е било опорочено или който е бил юридически недееспособен в момента на сключването на брака, и лицата, които е трябвало да дадат съгласие за брачния съюз, или прокуратурата.

Молбата за унищожаване е допустима само в срок от пет години от деня на сключването на брака (или пет години от деня, в който засегнатото лице е навършило законово определената възраст за изразяване на съгласие за сключване на брак).

Нищожност на брака

Пълна липса на съгласие, ненавършена възраст за сключване на брак, бигамия, кръвосмешение, отсъствие на единия от съпрузите по време на сключването на брака, професионална некомпетентност на служителя по гражданско състояние и липса на публичност.

Молбата може да бъде подадена от всяко лице, което има интерес да предприеме действия, или от прокурора в срок от тридесет години от деня на сключването на брака (или пет години от деня, в който засегнатото лице е навършило законово определената възраст за изразяване на съгласие за сключване на брак).

9 Какви са правните последици от унищожаването на брака?

Последиците са идентични при унищожаемост на брака и при нищожност на брака.

- Както личните, така и имуществените последици от брака се заличават, тъй като се счита, че брачният съюз никога не е съществувал. Например ако единият от съпрузите е починал, унищожаването на брака ще лиши другия от всички наследствени права. Все пак е възможно смекчаване на този принцип, когато при сключването на брака единият съпруг или и двамата са действали добросъвестно. В такъв случай „предполагаемият“ брак

(*mariage putatif*) остава нищожен, но се разглежда просто като прекратен. Вследствие на това всички последици от гражданско, лично и имуществено естество, възникнали преди решението за унищожаване, се запазват.

- По отношение на децата унищожаването на брака на техните родители няма правни последици и положението им се разглежда както при развод.

10 Съществуват ли алтернативни извънсъдебни способи за решаване на въпросите, свързани с развода, без да се стига до съд?

Разводът и последиците от него могат да бъдат уредени съгласно процедурата за развод по взаимно съгласие по извънсъдебен ред, което предполага намесата на двама адвокати и нотариус, но не и от съдия, с изключение на случаите, в които дете иска да бъде изслушано.

Във всички други случаи сезирането на съда е задължително, но страните могат да прибегнат до семейна медиация преди сезирането на съда или успоредно с него.

Съдът също може да предложи медиация. Тя се възлага на физическо лице или на сдружение, които да изслушат страните, да съпоставят гледните им точки и да им помогнат да намерят решение на конфликта, който ги противопоставя.

След такава медиация страните, които са успели да се споразумеят, могат да представят споразумението си за одобрение от съдията или да изберат процедурата за развод по взаимно съгласие по извънсъдебен ред.

11 Къде се подава заявление (иск/искане) за развод/законна раздяла/унищожаване на брака? Какви формалности трябва да бъдат спазени и какви документи трябва да бъдат приложени към заявлението?

Къде се подава молба за развод

- Молба за развод или за законна раздяла

Това става чрез искова молба, внесена от адвокат в деловодството на съда (*tribunal judiciaire*).

Териториално компетентен е съдът:

- по адрес на семейното жилище;
- ако съпрузите живеят разделени и ако родителските права се упражняват съвместно — съдът в мястото, където е постоянното местопребиваване на този от съпрузите, с когото живеят непълнолетните деца;
- ако съпрузите живеят разделени и ако родителските права се упражняват само от единия от тях — съдът в мястото, където е постоянното местопребиваване на този родител;
- в останалите случаи — съдът, където е постоянното местопребиваване на съпруга, който не е подал молбата;
- при молба, подадена съвместно, компетентен е съдът по местопребиваване на един от двамата съпрузи по техен избор.
- Молба за унищожаване
Унищожаването на брака се иска от окръжния съд по местопребиваване на ответника. Молбата се подава като призоваване чрез съдебен изпълнител.
- Развод по взаимно съгласие посредством частен документ, приподписан от адвокати:
споразумението, подписано от страните и двамата адвокати трябва да бъде депозирано, вписано и съхранявано при практикуващ нотариус във Франция.

Документи, които да бъдат представени

- Молба за развод или за законна раздяла

При всички случаи на развод съпрузите трябва да представят всички необходими доказателства за своята самоличност, за здравноосигурителната си каса, както и информацията относно всички служби и органи, които им изплащат помощи или пенсии или всяко друго осигурително плащане.

Когато от съда се иска отпускане на компенсаторна издръжка за бивш съпруг, съпрузите трябва да предоставят декларация, с която под клетва се удостоверява точността на посочените от тях доходи, средства, имущество и условия на живот.

В случая на развод по взаимно съгласие по съдебен ред в исковата молба не трябва да се посочват основанията за развода, но в нея трябва да се съдържа приложение с посочена дата и подписано от съпрузите и от техния(ите) адвокат(и), с което се уреждат изцяло последиците от развода и което включва, ако това е необходимо, разделителен протокол за брачния режим (*état liquidatif du régime matrimonial*).

В останалите случаи в исковата молба не се посочват нито правното основание, нито основанията за развода, но в нея трябва да се съдържа, ако това е необходимо, исканията, отправени по отношение на временните мерки.

- Молба за унищожаване

Не се изисква никакъв специален документ, но е необходимо ищецът да може да представи документи, доказващи, че изтъкнатите основания могат да доведат до унищожаването на брака.

12 Може ли да бъде получена правна помощ за покриване на разходите по производството?

Получаването, изцяло или отчасти, на правна помощ може да стане с условия за имуществено състояние (вж. тема „[Правна помощ — Франция](#)“).

13 Възможно ли е да се обжалва решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака?

Тези съдебни решения подлежат на обичайните процедури за обжалване.

14 Какво следва да се направи, за да се признае в държавата членка решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, което е издадено от съд в друга държава членка?

Произнесените във връзка с развод решения се признават по право без никаква специална процедура.

Същото се отнася за решенията, постановени във връзка с унищожаването на брака.

15 Към кой съд следва да се обърне, за да се противопоставя на признаването на решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, издадено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

За противопоставяне на признаването на решението е възможно да се заведе дело за неприложимост (*action en inopposabilité*) пред окръжния съд (*tribunal de grande instance*). Решение за неприложимост дава възможност за противопоставяне на последващо искане за екзекватура, отправено от другата страна (това означава искане, което има за цел да постигне обявяването за изпълняемо във Франция на решение, произнесено в друга държава) (и обратно — неговото отхвърляне се равнява на екзекватура).

Процедурата е същата като при иск за екзекватура.

16 Кой е приложимият закон при бракоразводни дела, когато съпрузите не живеят в държавата членка на съда, който разглежда делото, или са граждани на различни държави?

В приложение на разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1259/2010 от 20 декември 2010 г. относно осъществяването на засилено сътрудничество в областта на приложимото право при развод и законна раздяла, правото, което ще се прилага при развода или законната раздяла, ще бъде това, което е избрано от съпрузите.

При липса на избор разводът и законната раздяла се уреждат от правото на държавата:

- на обичайно местопребиваване на съпрузите към момента на сезиране на съда; или, ако не е изпълнено горното,
- на последно обичайно местопребиваване на съпрузите, при условие че това пребиваване е приключило не повече от една година преди сезирането на съда и ако единият от съпрузите все още живее в тази държава към момента на сезиране на съда; или, ако не е изпълнено горното,
- чиито граждани са и двамата съпрузи към момента на сезиране на съда; или, ако не е изпълнено горното,
- правото на сезирания съд.

Все пак, ако молбата се отнася до случай на преобразуване на законна раздяла в развод, правото, приложимо при развода, е правото, което е било приложено при законната раздяла, освен ако съпрузите не са избрали друго.

Тези правила се прилагат също по отношение на съпрузите в случай на развод по взаимно съгласие посредством частен документ, приподписан от адвокати, който се депозира, вписва и съхранява при нотариус; съпрузите обаче не могат да използват „правото на сезирания съд“, тъй като никой съд не е сезиран.

Връзки по темата

[Уебсайт на Министерството на правосъдието](#)

[Уебсайт на Legifrance](#)

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

■ Последна актуализация: 29/11/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.